

Asjaõigusseaduse ja asjaõigusseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Laenude vähene pankadevaheline liikumine Eesti laenuturul pärsib pankadevahelist konkurentsi ja muudab seetõttu eluasemelaenu tarbijatele kallimaks. Eesti Pank ja Finantsinspeksioon tulid 2024. aasta veebruari lõpus välja mitme ettepanekuga, mis muudaksid kodulaenu üleviimise ühest pangast teise inimeste jaoks kiiremaks, lihtsamaks ja soodsamaks. Ettepanekute elluviimine parandaks laenuturu toimimist ja soodustaks konkurentsi panganduses. Ettepanekud põhinevad Eesti Panga panganduse konkurentsiolukorra analüüsil, mida aitas teha ka Finantsinspeksioon.¹ Muu hulgas pakuti, et kodulaenu teise panka üleviimisel võiks kaotada notaries mineku kohustuse.

Samasisulise ettepaneku tegi Vabariigi Valitsusele ka efektiivsuse ja majanduskasvu nõukoda.² 8. mail 2025 otsustas Vabariigi Valitsus toetada ettepanekut kaotada eluasemelaenu refinantseerimisel tagatiskokkuleppe notariaalse tõestamise nõue juhul, kui ükski laenu ja tagatisega seotud tingimus ei muutu kliendile kahjulikumaks.

Asjaõigusseaduse (AÕS) § 338 lõike 2 kohaselt on hüpoteegi üleandmiseks nõutavad hüpoteegipidaja ja hüpoteegi omandaja notariaalselt kinnitatud või digitaalselt allkirjastatud kokkuleppe ning kande tegemine kinnistusraamatusse. Seega ei pea hüpoteegi üleandmise tehing (asjaõigusleping) juba alates 1. veebruarist 2023 olema notariaalselt kinnitatud, st piisab ka digitaalselt allkirjastatud kokkuleppest. Küll aga tuleb kehtiva seaduse kohaselt hüpoteegipidaja vahetumisel sõlmida notariaalselt tõestatud vormis tagatavate nõuete muutmise kokkuleppe (AÕS § 346 lg 2).

Eelnõukohase seaduse eesmärk on muuta eluasemelaenu taskukohasemaks ja suurendada konkurentsi, kaotades eluasemelaenu refinantseerimisel tagatavate nõuete muutmise kokkuleppe notariaalse tõestamise nõude juhul, kui laenu ja tagatisega seotud tingimused ei muutu kliendile kahjulikumaks.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeriumi õiguspoliitika osakonna tsiviilõiguse talituse nõunik Kadri Laud (kadri.laud@justdigi.ee).

Eelnõu on keeletoimetanud Justiits- ja Digiministeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

¹ Eesti Pank ja Finantsinspeksioon. Kodulaenu üleviimise teise panka saaks teha lihtsamaks ja soodsamaks. Kättesaadav: [Kodulaenu üleviimise teise panka saaks teha lihtsamaks ja soodsamaks | Pressiteated | Eesti Pank](#) ja [Kodulaenu üleviimise teise panka saaks teha lihtsamaks ja soodsamaks | Finantsinspeksioon](#)

² [Efektiivsuse ja majanduskasvu nõukoda | Riigikantselei](#)

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 8. mai 2025. a otsusega, millega toetati ettepanekut kaotada eluasemelaenu refinantseerimisel tagatiskokkuleppe notariaalse tõestamise nõue juhul, kui ükski laenu ja tagatisega seotud tingimus ei muutu kliendile kahjulikumaks.

Samuti sätestab koalitsioonileppe 2025–2027³ punkti 311 esimene lause: „Suurendame konkurentsi eluasemelaenuturul ja vähendame laenukulusid.“

Eelnõukohase seadusega muudetakse asjaõigusseaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 17.03.2023, 58.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eesti Pank avaldas 2024. aasta alguses teemapaberi „Pankadevaheline konkurents Eesti laenuturul“⁴, milles leiti, et eluasemelaenu refinantseerimise määr on Eestis madal. Näiteks viidi 2022. aastal teise panka üle 361 eluasemelaenu, mis moodustab vaid 1,4% laenu koguhulgast. Laenu vähest liikumist ühest pangast teise põhjustavad suured vahetuskulud (ingl *switching costs*), mis jaotuvad oma olemuselt materiaaleteks ja mittemateriaaleteks. Materiaalsed kulud on laenu ennetähtaegse tagastamise kulu, tagatiskinnisvara hindamise kulu, uue laenulepingu sõlmimise kulu, asjaõiguslepingu notariaalse sõlmimise kulu (millele lisanduvad notari tasud) ning kinnistusraamatu kande muutmise kulu.

Eesti pankade jaekliendid liiguvad pankade vahel vähe ega otsi aktiivselt paremaid laenu tingimusi. 2023. a viidi teise panka üle ca 2% laenudest, 2024. a veidi alla 10%. Samal perioodil võeti kokku ca 192 000 eluasemelaenu. Laenu vähene pankadevaheline liikumine pärsib omakorda pankadevahelist konkurentsi ja muudab seetõttu eluasemelaenu tarbijatele kallimaks.

Eelnõule ei eelnenud väljatöötamiskavatsust, kuna seadusemuudatus on algatatud Vabariigi Valitsuse otsusega, vastav punkt on lisatud 2025–2027 koalitsioonileppesse ning menetlus on kiireloomuline (HÕNTE § 1 lg 2 p 1). Eelnõule on eelnenud mitu kohtumist huvigruppidega, kelle ettepanekuid on suures osas arvestatud.

Selleks, et muuta eluasemelaenu taskukohasemaks ja suurendada konkurentsi, on koalitsioonilepingus ja ettevõtjate nõukoja ettepaneku alusel plaanitud kaotada eluasemelaenu refinantseerimisel tagatiskokkuleppe notariaalse tõestamise nõue juhul, kui laenu ja tagatise tingimused jäävad samaks. Ettepaneku kohaselt tekib võimalus viia lihtsamatel juhtudel kodulaenu teise panka üle ilma notarit kaasamata. Nimetatud „lihtsamad juhud“ tähendavad, et notariaalse tõestamise vorminõude kaotamist võiks Eesti Panga hinnangul kaaluda konkreetsetel tehingute puhul, kus juba seatud hüpoteegi pidajat muudetakse tingimuste samaks jäädes ehk üks pank asendub teisega.

Eluasemelaenu refinantseerimisel notariaalse tõestamise nõude kaotamise eeldatav positiivne tagajärg on pankadevahelise liikumise ja konkurentsi suurenemine, mis võib muuta ka eluasemelaenu taskukohasemaks. Lisaks laiemale mõjule hoiaks tarbija eluasemelaenu refinantseerimisel notariaalse tõestamise nõude ära kaotamisega kokku kodulaenu kulusid – näiteks 150 000 euro suuruse kodulaenu refinantseerimise notaritasu on praegu 275 eurot.

Laenusaaaja hinnanguline kulu eluasemelaenulepingu refinantseerimisel teises pangas, kui:

³ [Koalitsioonilepe 2025-2027.pdf](#)

⁴ Eesti Pank. Pankadevaheline konkurents Eesti laenuturul. Teemapaberid 1/2024. Kättesaadav: [Pankadevaheline konkurents Eesti laenuturul 2024/Teemapaberid 1](#). Eluasemelaenu refinantseerimise teemat käsitletakse alates peatükist 3.1, lk 23.

- laenusumma on 150 000 eurot ja hüpoteegisumma 200 000 eurot;
- laenulepingu kestus 20 a, laenujäägi keskmine intressimäär 4,5%;
- kinnisvarabüroode hinnakirjad: Tallinna magalalinnajao tüüpkorteri hindamisakti miinimumtasu;
- pankade hinnakirjad: uute laenulepingute sõlmimise tasu (üldiselt 1%, aga mõne panga puhul 0,4% laenusummast).

Tabel 1. Eluasemelaenu refinantseerimisega kaasnevad kulud

	Summa	Osakaal tasudest	Osakaal laenusummast
Ennetähtaegse lõpetamise tasu (3 kuu intressimaksed)	1683	44%	1,1%
Tagatise hindamise tasu (ligikaudne, minimaalne)	280	7%	0,2%
Refinantseerimislepingu sõlmimise tasu (1%)	1500	39%	1,0%
Notaritasu (hüpoteegi üleandmise ja tagatiskokkuleppe tõestamine) ⁵	275	7%	0,2%
Riigilõiv	75	2%	0,1%
KOKKU	3813	100%	2,5%

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1) Asjaõigusseaduse § 346 muutmine

AÕSi § 346 täiendatakse lõigetega 3 ja 4, mis sätestavad tingimused, mille puhul ei pea eluasemelaenu refinantseerimise tagatiskokkulepe olema notariaalselt tõestatud vormis. Muudatuse kohaselt ei pea tagatiskokkulepe olema notariaalselt tõestatud, kui tarbijakrediidilepingut tagav hüpoteek antakse üle ühelt krediidiandjalt teisele. Valdavalt refinantseerivad eluasemelaene suuremad pangad ehk krediidiasutused. Lisaks on krediiditurul krediidiandjad, kes annavad samuti hüpoteegi tagatisel eluasemelaene. Sätet kohaldatakse nii krediidiasutustele kui ka teistele krediidiandjatele, kellele Finantsinspeksioon on andnud loa tegutseda hüpoteekkrediidiandjana.

Teine tingimus on, et hüpoteek ei hakka tagama lisakohustusi. Krediidiandja, kellele antakse hüpoteek üle, peab tagama, et tagatiskokkulepe ei too kliendile kaasa negatiivseid lisatagajärgi. Hüpoteegi summa peab jääma samaks ning ka muud tingimused (nt ennetähtaegne lõpetamine) ei tohiks tuua kliendile kaasa lisakohustusi, mis erinevad varasemas tagatiskokkuleppes sätestatust.

Tagatiskokkuleppe peab sõlmima hüpoteegi üleandmise kokkuleppes samal ajal, et tagada eluasemelaenu refinantseerimise protsessis vajalike toimingute arusaadavus kliendi jaoks ning hüpoteegikande muutmine kinnistusraamatus. Võib eeldada, et klient valib uue krediidiandja soodsama laenuintressi järgi ning lõppotsuse teeb klient. Krediidiandja peab siiski järgima vastutustundliku laenamise põhimõtteid ega või kliendile panna negatiivseid lisakohustusi.

⁵ Arvestatud on, et notari juures tõestatakse nii hüpoteegi loovutamise kui ka tagatiskokkuleppe tõestamise tehing (kehtiv kord, mille kohaselt tehinguväärtused liidetakse). Kui hüpoteegi suurus on 150 000 eurot, siis oleks tagatiskokkuleppe muutmise tasu kehtiva korra järgi 62,71 eurot ($150\,000 \cdot 2/3 \cdot 1/10 = 10\,000$, tasutabelis vaste $25,70 \cdot 2 + \text{km}$).

Muudatuse kohaselt peab tagatiskokkulepe olema sõlmitud vähemalt digitaalselt allkirjastatud vormis ning AÕSi § 338 lõike 2 kohaselt on hüpoteegi üleandmiseks nõutavad hüpoteegipidaja ja hüpoteegi omandaja notariaalselt kinnitatud või digitaalselt allkirjastatud kokkulepe ning kande tegemine kinnistusraamatusse.

Sätet kohaldatakse üksnes elamukinnisvara omandamise või rendamise eesmärgil või selleks võetud laenu refinantseerimiseks. Kui klient soovib siiski notariaalset nõustamist või krediidiandja tahab tagatiskokkuleppesse lisada uusi tingimusi, tuleb tagatiskokkulepe notariaalselt tõestada.

Muudatuse eesmärk on vähendada eluasemelaenu refinantseerimisel tarbijale tekkivaid kulusid ja elavdada seeläbi konkurentsi laenuturul.

2) Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse täiendamine §-ga 24¹

Arvestades muudatuse mõju eluasemelaenuturile, on otstarbekas pärast eelnõu seadusena rakendamist teha muudatuse järelhindamine. Seadusesse lisatakse rakendussäte eelnõukohase muudatuse järelhindamise kohta. Kuna eelnõul on suhteliselt suur mõju ning sellele ei eelnenud VTKd eelnõu kiireloomulisuse tõttu, siis on kohustus kavandada muudatuse järelhindamine. Järelhindamise näol on tegemist seaduses sätestatava kohustusega teatud aja möödudes analüüsida, kuidas seadusemuudatus praktikas rakendus (kontrollida eesmärgi saavutamist ja mõju).

Tagantjärele tuleks analüüsida, kas muudatus avaldas mõju eluasemelaenu refinantseerimisele ja intressimääradele. Samuti seda, kas kohtupraktika näitab vaidluste arvu suurenemist.

Eluasemelaenu refinantseerimisel notariaalse tõestamise nõude kaotamise mõju ja tulemuslikkust on kõige pädevamad analüüsima Eesti Pank ja Finantsinspeksioon. Järelhindamise käigus tuleks 2028. aasta lõpuks hinnata eluasemelaenu refinantseerimise notariaalse tõestamise nõude kaotamist tervikuna, st nii hüpoteegi üleandmise tehingu (2023. a muudatus) kui ka tagatiskokkuleppe puhul (praegune muudatus).

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu reguleerimisesemel ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõjud

6.1. Mõju krediidiandjatele ja -vahendajatele

Eestis tegutseb kaheksa krediidiandjast, viis välismaiste krediidiandjate Eesti filiaali, 10 pankadega seotud liisingufirmat, 34 pankadega mitteseotud krediidiandjat ja kaheksa

krediidivahendajat.⁶ Kõik eelnimetatud krediidiandjad väljastavad tarbimislaene, kuid eluasemelaene väljastavad siiski suuremalt jaolt krediidasutused.

Eelnõu puudutab eelkõige krediidasutusi ja mõningaid muid krediidiandjaid, kes sõlmivad tarbijatega eluasemelaenu lepinguid või pakuvad olemasolevate laenude refinantseerimist. Eluasemelaenude turu liidrid on Swedbank ja SEB Pank. Swedbankile kuulus 2023. aasta lõpus 43% ja SEB Pangale 28% eluasemelaenude turust (Finantsinspektsiooni ülevaade, joonis 24).⁷

Seaduse muutmise tulemusel võib suureneda konkurents laenude refinantseerimise turul ning krediidasutused peavad pöörama rohkem tähelepanu paremate refinantseerimispakkumiste tegemisele. Krediidiandjad peavad eluasemelaenude konkurentsivõimelise refinantseerimise eesmärgil pakkuma võimalikult soodsat intressi, et klient neile üle tuleks. See võib kaasa tuua teenitava tulu vähenemise neile krediidiandjatele, kes ei suuda piisavalt häid tingimusi luua.

Notariaalse tõestamise nõude kaotamine võib krediidiandjatele tähendada rohkem administratiivset tööd, suuremal hulgal dokumentide haldamist ja klientide lisanõustamist. Pikaajalises perspektiivis võib see mõjutada finantssektorit negatiivselt, kuna intressitulud vähenevad.

Lihtsam ja kiirem protsess võiks motiveerida rohkemaid laenuvõtjaid oma laene refinantseerima. See tähendaks edukamate krediidiandjate jaoks tõenäoliselt suuremal hulgal refinantseeritud laene ja seeläbi suuremat intressitulu. Pank, kes suudab pakkuda kiiremat ja soodsamat refinantseerimisprotsessi, võib saada konkurentsieelise teiste pankade ees. See võib meelitada ligi rohkem kliente, kes otsivad mugavamat ja kuluefektiivsemat lahendust.

Siiski on oluline märkida, et pangad peavad hoolikalt hindama riske, mis kaasnevad tagatiskokkulepete notariaalselt tõestamata jätmisega. Krediidasutused peaksid tagama, et neil on endiselt olemas kindlad mehhanismid laenutagatise õigusliku kehtivuse kontrollimiseks ja oma huvide kaitsmiseks võimalike vaidluste korral. Kui laenu refinantseerimine tekitab kliendile uusi kohustusi või laenuitingimused muutuvad koormavamaks, tuleb tagatiskokkuleppe siiski notariaalselt tõestada. Krediidasutusele langeb vastutus hinnata tagatiskokkuleppe sisu ning tagada, et see ei tekitaks eluasemelaenu refinantseerimisel kliendile kahju.

Eeltoodu põhjal on kõnealuse mõju ulatus ja selle avaldumise sagedus keskmine ning ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk väike.

6.2. Mõju laenuvõtjatele

2024. a lõpu seisuga oli ligi 192 000 Eesti majapidamisel eluasemelaen.⁸

Laenuvõtjate jaoks oleks eluasemelaenu refinantseerimise tagatiskokkuleppe notariaalse tõestamise kohustuse kaotamisel kõige otsesem ja märgatavam mõju notaritasude pealt säästmine. Notaritasud võivad moodustada olulise osa refinantseerimise kogukulust, eriti väiksemate laenusummade puhul. Nende tasude puudumine muudaks refinantseerimise kliendi jaoks soodsamaks ja kättesaadavamaks. Näiteks 150 000 euro suuruse kodulaenu refinantseerimise notaritasu on praegu 275 eurot (sh nii hüpoteegi üleandmise kui ka tagatiskokkuleppe tõestamise tehingu eest).

⁶ 2025. aasta mai seisuga. Finantsinspektsioon. Kättesaadav: [Krediidasutused | Finantsinspektsioon](#)

⁷ Finantsinspektsioon. Eesti finantsteenuste turg 31. detsembri 2023. aasta seisuga. Kättesaadav: [Eesti finantsteenuste turg 1 2024](#)

⁸ Eesti Pank. Kodumajapidamistele antud laenude jääk ja arv laenuliigi, valuuta ja tagatiste lõikes (miljon eurot). Kättesaadav: [Kodumajapidamistele antud laenude jääk ja arv laenuliigi, valuuta ja tagatiste lõikes](#)

Väiksemad kulud ja lihtsam protsess võivad julgustada kliente sagedamini oma laenu tingimusi üle vaatama ja vajaduse korral refinantseerima, et saada paremaid intressimäärasid või sobivamaid tingimusi. Notariaalse tõestamise nõude kaotamine vähendab kliendi jaoks eluasemelaenu refinantseerimisega kaasnevaid mitterateriaalseid kulusid, näiteks kliendi aega ja pingutust. Samuti annab see kliendile suurema kontrolli oma majandusliku olukorra üle.

Valdavalt lubavad laenuandjad tagada ühe tagatisega ühte eluasemelaenu. Seega ei tule laenuvõtjal refinantseerimisega seotud tegevustega sageli kokku puutuda.

Potentsiaalne negatiivne mõju seisneks eelkõige selles, et kui notar tagatiskokkuleppe sõlmimisel ei osale, siis tarbijate kaitstus üldjuhul väheneb. Tagatiskokkuleppest tuleneb täitmisenõue, mis tähendab, et tagatud nõude sissenõutavaks muutumise korral on hüpoteegipidajal õigus hüpoteegi ese tagatud võla katteks realiseerida. Notar selgitab osalistele, sh kinnisasja omanikule tagamisega kaasneda võivaid tagajärgi ja riske. Seega notariaalse tõestamise säilitamise poolt räägib õiguskindlus ja tarbija kaitse. On viidatud ka sellele, et notariaalse tõestamise nõude osaline kaotamine võiks viia suurema hulga kohtuvaidlusteni, mis koormab kohtusüsteemi ja muudab õigusselguse saavutamise inimestele keerulisemaks ja kulukamaks. Negatiivsete mõjude avaldumise tõenäosust saab hinnata siiski pigem väikseks, kuna planeeritav muudatus ei näe ette notariaalse tõestamise nõudest loobumist üldiselt, vaid üksnes kitsalt piiritletud juhtudel. Kui eluasemelaenu refinantseerimisel kaob ära tehingu notariaalse tõestamise vajadus juhul, kui tingimused jäävad samaks, ei ole notari selgitamiskohustus vältimatult vajalik ja tõenäoliselt saavad tehinguosalised sellise tehingu vormistamisega ka ilma notari vahenduseta probleemideta hakkama. Samuti pole alust eeldada, et lihtsamatel piiratud juhtudel tehingu notariaalse tõestamise nõudest loobumine tooks kaasa kohtuvaidluste märgatavat kasvu. Eluasemelaenu refinantseerimisel tehingu notariaalse tõestamise nõude kaotamine juhul, kui tingimused jäävad samaks, oleks eelkõige tarbijate endi huvides.

Kokkuvõttes muudaks notariaalse tõestamise kohustuse kaotamine eluasemelaenu refinantseerimise klientide jaoks palju soodsamaks, kiiremaks ja mugavamaks, suurendades seeläbi refinantseerimise kättesaadavust ja võimaldades kulude kokkuhoidu.

Eeltoodu põhjal on kõnealuse mõju ulatus keskmine, selle avaldumise sagedus väike ning ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on samuti väike.

6.3. Mõju notaritele

Eestis on 15 notari tööpiirkonda, kus 2025. aasta seisuga töötab kokku 87 notarit.⁹ Eesti Panga teemapaberi andmetel viidi 2023. aastal ühest pangast teise panku üle 361 eluasemelaenu.¹⁰ 2023. aastal tehti notari juures kokku 66 551 kinnisvaratehingut, millest 361 tehingut moodustab 0,5%. Kuna 2023. aastal tehti 51% kinnisvaratehingutest Harjumaa ja 16% Tartumaa tööpiirkonnas ning nendes piirkondades on ka laenusummad suuremad, võib eeldada, et notarite sissetulekule avalduv mõju on suurem eelkõige nendes maakondades.

Eelnõus nimetatud tingimustel eluasemelaenu refinantseerimise tagatiskokkulepete notariaalse tõestamise tasu moodustab notarite sissetulekust väikse osa. Samuti võib klient alati otsustada pöörduda notari poole (mh kui kõnealune tehing tehakse teiste tehingutega koos), et notar selgitaks ja nõustaks ning koostaks vajalikud dokumendid. Võib eeldada, et eluasemelaenude refinantseerimisel tekivad laenuvõtjale mõnel puhul lisakohustused, mis nõuavad siiski notariaalset tõestamist.

⁹ Notarite Koja veebileht: [Notarite nimekiri](#) | [Notarite Koda](#)

¹⁰ Eesti Panga teemapaber 1/2024 „[Pankadevaheline konkurents Eesti laenuurul](#)“, lk 23.

Eeltoodu põhjal on kõnealuse mõju ulatus keskmine, selle avaldumise sagedus väike ning ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on samuti väike.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisega ei kaasne riigieelarvelisi kulusid ega tulusid.

8. Rakendusaktid

Eelnõukohase seaduse rakendamiseks ei ole vaja muuta ühtegi rakendusakti.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõukohane seadus on kavas jõustada 1. jaanuaril 2026, kuna selleks ajaks on asjaosalistel võimalik teha vajalikud ümberkorraldused oma töös. Ennekõike on pankadel vaja oma tööprotsessid üle vaadata, eluasemelaenude refinantseerimise kampaaniad ja tooted välja töötada ning kliente teavitada.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu on välja töötatud koostöös Eesti Panga, Eesti Pangaliidu, Notarite Koja, Finantsinspeksiooni ja Rahandusministeeriumi esindajatega.

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Pangale, Eesti Pangaliidule, Notarite Kojale, Finantsinspeksioonile ning Eesti Omanike Keskliidule.